

Spørsmål 260 (2024) fra Cathrin Janøy (MDG): Oppfølgingsspørsmål byindeks og nullvekstmål

Til: Kommunedirektøren
Fra: Cathrin Janøy (MDG)

Dato: 02.12.2024
Saksnr: 24/00101-261
Deres ref:

Viser til forrige spørsmål om nullvekstmål i Buskerudbyen. I svaret fra kommunedirektøren, henvises det til at nullvekstmålet måles gjennom byindeksen.

Viser til graf fra Statens vegvesen. Er det slik å forstå at vi per januar 2024 og utover er i ferd med å bryte nullvekstmålet og begå lovbrudd med staten?

Svar

Det korte svaret er at Buskerudbyen den siste tiden har ligget nær nullvekst. Ellers er jo ikke nullvekstmålet lovbestemt, men inngår i avtalen mellom Samferdselsdepartementet og kommunene/fylkeskommunen i Buskerudbyen. Gjeldende avtale er for perioden 2022-2025, og ble underskrevet i 2022. Det er derfor ikke snakk om lovbrudd, men avtalen sier følgende om mislighold:

Dersom avtalen på vesentlige punkter ikke er fulgt opp fra tilskuddmottakers side uten at det er relevante grunner til det, kan departementet redusere tilskuddet, ev. holde tilbake midler til senere tildeling. Dette gjelder ikke tilskuddet til reduserte billettpriser på kollektivtransport.

For å gi en litt bedre forståelse av sammenhengene, vil kommunedirektøren forklare det som vises på grafene til Statens Vegvesen. Slik det fremgår av grafen gjengitt under, som er hentet fra den foreløpig siste byindeks-rapporten fra Statens vegvesen, viser Statens vegvesen ulike beregninger når det gjelder byindeksen.

Grafen sammenligner trafikken fra sammenligningsåret 2016 til og med august 2024. Hovedberegningen er det som kalles et treårig glidende gjennomsnitt (den oransje linjen i grafen). Det betyr at indeksen som angis for en bestemt måned, er et gjennomsnitt av trafikkmengden for de tre foregående årene fram til og med denne måneden. Eksempelvis vil det treårige glidende gjennomsnittet for januar 2024 være gjennomsnittet for månedene fra og med februar 2021 til og med januar 2024. Grunnen til at man bruker et slikt glidende gjennomsnitt for tre år, er at det reduserer betydningen av tilfeldige variasjoner. Det regnes derfor som et mer robust mål på utviklingen over tid.

I tillegg til det treårige glidende gjennomsnittet som er hovedberegningen, vises også glidende gjennomsnitt for to og for ett år. Det glidende gjennomsnittet for ett år vil for eksempel for januar 2024 være gjennomsnittet for månedene fra og med februar 2023 til og med januar 2024. Det er

Kommunedirektør

Politisk sekretariat

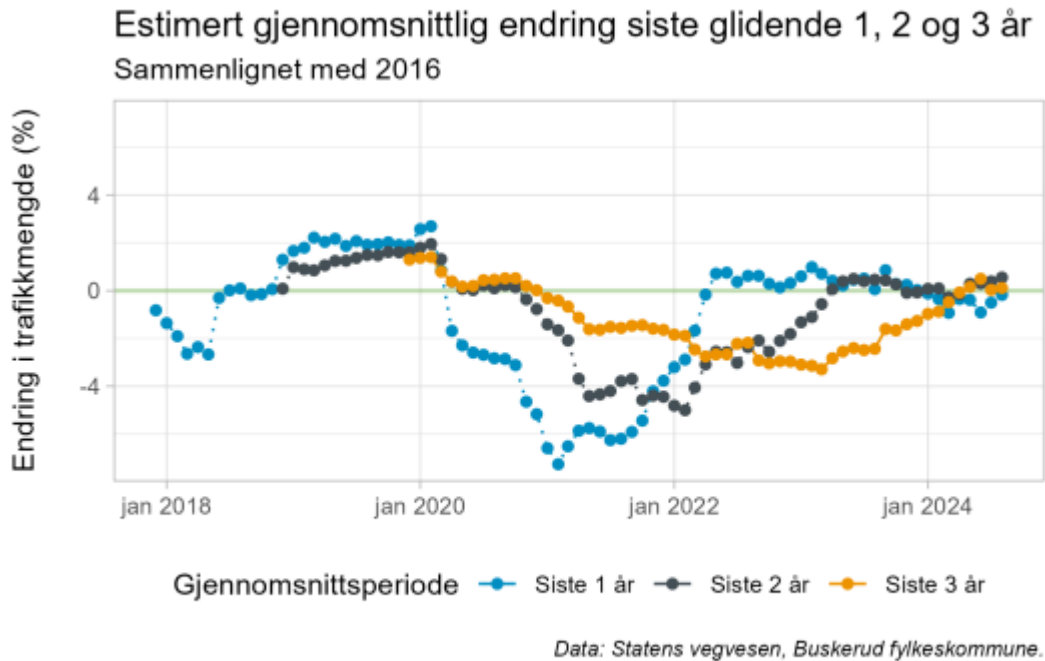
Organisasjonsnummer
921234554

Postadresse
Postboks 7500
3008 DRAMMEN

Besøksadresse

Telefon +4732040000
kommunepost@drammen.kommune.no

som nevnt den oransje linjen i grafen som viser glidende treårig gjennomsnitt, mens sort viser glidende toårig gjennomsnitt og blått viser glidende ettårig gjennomsnitt. Den grønne vannrette linja viser trafikknivået i 2016, som nullvekstmålet måles mot.

Figur 4. Tidsserier med ett, to og tre års glidende indeks.

Koronapandemien påvirket trafikken ganske mye, og smitteverntiltakene ble som kjent først borte for godt i første del av 2022. Det betyr at koronapandemien vil påvirke det treårige gjennomsnittet helt fram til starten av 2025, tre år etter at smitteverntiltakene ble borte. Grafen viser at under pandemien var trafikknivået klart lavere. Den treårige indeksen har en «forsinkelse» der den trekker med seg pandemi-virkningen i tre år. Den ettårige glidende indeksen har minst forsinkelse sett i forhold til pandemi-virkningen.

Under pandemien lå Buskerudbyen under nullvekst, mens vi etter pandemien har ligget omtrent på nullvekst, dvs. trafikk omtrent på samme nivå som i 2016. Grunnen til at den treårige indeksen (oransje) får en vekst gjennom 2023 og 2024, er at den i perioden blir mindre og mindre preget av de lavere trafikktalene i korona-perioden. Vi ser nå tendens til at den oransje kurven flater ut omtrent rundt nullvekst, tilsvarende som vi ser for det ettårige og toårige gjennomsnittet. I august 2024 lå det treårige glidende gjennomsnittet (dvs. perioden sept. 2021 – aug. 2024) 0,1 % over trafikkmengden i sammenligningsåret 2016.

Ellers vil kommunedirektøren få bemerke at en oppdatering av byindeksen som tar med hele 2024 forventes i januar.